

Esitelmä Varkauden missiologisessa symposiumissa

Pyhä Henki uuden elämän luojana

Warkaus-Sali, Kauppatori 4, 78250 Varkaus

8.30	Ilmoittautuminen ja aamukahvi/tee
9.00	Avaus
	Uudenlaiseen kansainväliseen yhteistyöhön kasvamassa
	lähetysjohtaja Seppo Rissanen

UUDENLAISEEN KANSAINVÄLISEEN YHTEISTYÖHÖN KASVAMASSA

Skotlannin Edinburghissa kokoontui viime viikolla maailman kirkkojen ja lähetysjärjestöjen edustajia sen johdosta, että tuossa kaupungissa järjestettiin 100 vuotta aiemmin merkittävä kansainvälinen lähetyskokous. Tuo 100 vuotta sitten pidetty kokous on merkinnyt paljon Kristuksen maailmanlaajalle kirkolle. Sitä pidetään yhtäältä tärkeänä vaiheena ekumeenisen liikkeen syntymiselle ja toisaalta se merkitsi suuria muutoksia lähetystyön ymmärtämisessä ja järjestämisessä.

100 vuotta sitten pidetylle kokoukselle oli tunnusomaista, että se keskittyi hyvin käytännöllisiin kysymyksiin, jotka liittyivät evankeliumin julistamiseen eri ympäristöissä. Näistä käytännön havainnoista tehtiin vielä kokouksen jälkeenkin merkittäviä johtopäätöksiä. Yksi niistä oli, etteivät kirkot ja niiden järjestöt voi toteuttaa Kristuksen kirkolleen jättämää tehtävää ilman yhteistyötä. Se merkitsi sitä, että järjestökeskeisestä lähetysajattelusta oli siirryttävä kirkkokeskeiseen, ekumeeniseen lähetyksen toteuttamiseen. Toinen oli teologisen työskentelyn tarve lähetyksen ymmärtämiseksi. Lähetystyö toki perusteltiin Raamatulla, mutta sen liittymistä kirkon olemukseen ja kristillisen uskon kokonaisuuteen ei pohdittu.

Näin ajatellen Edinburghissa v. 1910 pidetyn lähetyskokouksen merkittäviksi saavutuksiksi voidaan nimetä ainakin Kirkkojen maailmanneuvoston syntymiseen johtaneen ekumeenisen liikkeen järjestäytyminen ja se, että v. 2010 Edinburghissa kokoontuneita kirkkoja ja lähetysjärjestöjä yhdisti lähetystyön ymmärtäminen osallistumisena Kolmiyhteisen Jumalan lähetykseen maailmassa.

Edinburghista liikkeelle lähteneen ekumeenisen lähetysajattelun

seurauksena voidaan pitää sitäkin ennen näkemättömän voimakasta kirkollisen elämän kasvua, joka on tapahtunut viimeisen sadan vuoden aikana erityisesti Afrikassa ja Aasiassa. Pyhä Henki on luonut uutta elämää kaikkialla, sillä kirkkojen kasvaminen lähetysyhteistyöhön on ollut meidän Herramme tahto. Kahden kokouksen edustajien kokoonpanon vertailu kertoo, minkälainen transformaatio on tapahtunut tänä aikana. 1910 edustajat olivat vanhoja valkoisia protestanttisia länsimaisia miehiä. Nyt me olimme vähemmistönä naisten, nuorten, afrikkalaisten ja etelä-amerikkalaisten edustajien rinnalla. Nyt ei myöskään keskusteltu pohjoisesta etelään tapahtuvasta lähetystyöstä, vaan enemmän etelästä pohjoiseen suuntautuvasta lähetystyöstä.

Edinburghin viimeviikkoisen kokouksen valmisteluissa oli erityisesti paneuduttu pohtimaan, mitä ovat ne tekijät, jotka meidän tästä eteenpäin tulee ottaa huomioon lähetystyössä. Mitä merkitsevät globalisaatio, kristinuskon painopisteen siirtyminen etelään moniin keskuksiin, luomakunnan uhanalainen tila, uskontojen väliset suhteet ja postmodernismi kirkon todistukselle. Ne ovat aiheita, jotka muuttavat monia teologisen ajattelun yhteyksiä. Lähetystyö tarkoittaa käytännössä edelleen evankeliumin julistusta, lähimmäisen palvelua ja työtä oikeudenmukaisuuden puolesta. Sanomaa Jumalan valtakunnasta ei kuitenkaan välitetä kuvitteellisessa maailmassa, vaan keskellä ihmisten arkipäivän syviä huolia.

Jo pitkään eri puolilla maailmaa on tiedostettu, että kristilliselle todistukselle vaikeimmat haasteet ajassamme koskevat eettisiä kysymyksiä. Niiden kirjo on laaja ja ne ulottuvat kaikille elämän alueille. Länsimaiset kirkot kantavat edelleen ”valkoisen miehen taakkaa” seurauksena siitä läheisestä yhteydestä, joka lähetystyöllä 1. maailmansotaan saakka oli kolonialismiin. Tämän vuoksi länsimaisten lähetysjärjestöjen on oltava vakuuttavia toimissaan köyhyyden poistamiseksi. Toinen kirkkojen elämää rasittava alue ovat kirkkojen erilaiset kannanotot avioliittoa koskevissa asioissa. Suhtautuminen avioeron jälkeiseen avioitumiseen ja samaa sukupuolta olevien pariskuntien liittoihin jakaa kirkkoja ja ihmisiä kirkkojen sisällä. Siirtolaisuuden jatkaessa voimakasta kasvua kaikkialla maailmassa kaikki kirkot joutuvat kohtaamaan nämä haasteet arjen elämässä. Lähetystyössä näitä haasteita ei voida sivuuttaa, sillä meidän Herramme edellyttää kirkoltaan ykseyttä sen julistaessa evankeliumia. Mitä on se uusi elämä, johon ihmisiä kutsumme? Millä tavoin pystymme antamaan tilaa kristillisen todistuksen monimuotoisuudelle kadottamatta Kristuksen kirkon ykseyttä?

Suomen Lähetysseura on tietoisesti panostanut voimavaroja lähetysten teologiaan. Perusteluna on, että lähetystyö tulee järjestää uskomme perusteista käsin. Oikean toiminnan perustaksi tarvitaan selkeää teologista ajattelua. Lähetysseura on pitänyt myös tärkeänä välittää kirkkoamme kansainvälisen ja ekumeenisen lähetysajattelun keskeisiä painotuksia, jotta pystyisimme omalta osaltamme hoitamaan vastuumme lähetystyössä.

Tämän vuoksi Lähetysseura on tukenut eri tavoin missiologista tutkimusta ja opetusta maamme teologisissa tiedekunnissa sekä yhteistyökirkkojemme parissa. Tärkeä osa lähetysteologista työtä on ollut henkilöresurssien osoittaminen tähän tehtävään. Suomen Lähetysseuran lähetysteologina ja teologisten asioiden sihteerinä on toiminut vuodesta 1996 lähtien dosentti Risto Ahonen, joka myös osallistui viime viikolla pidettyyn Edinburghin kokoukseen.

Juuri Risto Ahonen on ollut se henkilö, joka meillä Suomessa on herättänyt huomaamaan ne suuret, viime vuosikymmenten aikana tapahtuneet muutokset Kristuksen maailmanlaajan kirkon elämässä, jotka pakottavat muuttamaan ajatteluamme lähetystyöstä ja sen seurauksena toimiamme. Näistä tärkeimpiä ovat kristinuskon painopisteen siirtyminen maantieteellisestä pohjoisesta etelään ja lähetysten muuttuminen kaikkialta kaikkialle tapahtuvaksi liikkeeksi.

Risto Ahonen on ollut tämän missiologisen symposiumin alullepanija ja suunnittelija jo 13 vuoden ajan. Näinä vuosina tästä symposiumista on muodostunut yksi kirkkomme tärkeimmistä teologisista foorumeista. Keskittyessään missiologisiin kysymyksiin symposiumi on pystynyt korostamaan lähetysten merkitystä kirkon kaikelle elämälle.

Dosentti Ahonen on tehnyt merkittävän uran niin seurakunta- ja hiippakunnallisessa työssä kuin kokonaiskirkon ja maailmanlaajan ekumeenisen yhteisön palveluksessa. Ahonen on toiminut mm. Lapuan hiippakunnan pääsihteerinä, Kirkon tutkimuskeskuksen tutkijana, kirkolliskokouksen jäsenenä, Kirkkohallituksen lähetystyön toimikunnan ja evankelioimistoimikunnan puheenjohtajana, hän on myös edustanut kirkkoamme monissa ekumeenisissa neuvotteluissa. Hän on osallistunut ja valmistellut Kirkkojen maailmanneuvoston maailmanlähetyskonferensseja sekä osallistunut Luterilaisen maailmanliiton lähetysasiakirjan uudistamiseen ja sen diakonaattia selvittäneisiin neuvotteluihin anglikaanisen kommuunion kanssa.

Risto Ahosen harvinaisen laajasta kirjallisesta julkaisutoiminnastaan

voisi sanoa, että hän on käsitellyt vain erityisen merkityksellisiä aiheita. Tällaisia aiheita ovat fundamentalismin liittymäkohdat politiikkaan amerikkalaisessa uskonnollisuudessa, diakonia ja diakonaatin uudistus, maailmanlaaja karismaattinen liike sekä evankelioiminen ja lähetys. Viimeksi mainitusta aiheesta nostaisin esiin erityisesti hänen kolme viimeistä Suomen Lähetysseuran pyynnöstä kirjoittamaa teosta.

Näistä laajin, perusteellinen lähetysteologian oppikirja *”Lähetys uudella vuosituhanella”* on käännetty myös englanniksi ja venäjäksi. Lisäksi kiinankielinen versio on valmisteilla. Teos on saanut merkittävää huomiota kansainvälisissä julkaisuissa ja sitä käytetään monissa oppilaitoksissa missiologian oppikirjana. Kaksi viimeisintä teosta liittyvät läheisesti ajankohtaiseen keskusteluun, jota käydään lähetystyön kannalta oleellisen tärkeistä aiheista. Toinen näistä on vuonna 2007 julkaistu *”Civitas Dei – Missiologinen keskustelu Jumalan valtakunnan murtautumisesta maailmaan”*. Kirja on erinomainen perusteos yhdestä uskomme keskeisimmistä teemoista, johon lähetystyö keskeisesti nivoutuu. Toinen, tänään julkaistava teos on nimeltään *”Käännättämistä vai kääntymystä? Vallankäytön ja kristillisen todistuksen suhde”*. Käännättämisestä käydään parhaillaan vilkasta keskustelua eri foorumeilla. Ahosen teos antaa perustiedot tähän keskusteluun osallistumiselle.

Ahosen monissa kirjoituksissa keskeisenä kysymyksenä on evankeliumin sanoma Jumalan valtakunnasta, joka haastaa maallisen vallankäytön. Ahonen ei kuitenkaan kritisoi vain maallista vallankäyttöä, sillä kirkko tai lähetystyökään eivät ole olleet vapaita vallan väärinkäytöstä. Erityisen surullisena esimerkkinä tunnemme länsimaisen lähetystyön ja siirtomaavallan läheisen yhteyden traagiset seuraukset. Ahosen mukaan kirkkoa voi varjella vallan väärinkäytöltä vain pitäytyminen Jumalan omaan lähetykseen.

Pääteoksensa *”Lähetys uudella vuosituhanella”* lopussa Ahonen pohtii kysymystä *”Mitä sitten on lähetys”*:

”Lähetyksen varsinainen perusta on Jumalan rakkaudessa, joka ilmenee jo luomisessa ja kaiken elämän ylläpidossa. Rakkaudessaan Jumala ei hylkää synnin ja syyllisyyden alle jäänyttä ihmiskuntaa, vaan etsii yhteyttä ihmiseen ihmiselle sopivalla ja ymmärrettävällä tavalla. Ihmisen pelastamiseksi Isä lähetti Pojan ja Pyhän Hengen maailmaan. Lähetys on perusteissaan johdettavissa tästä Jumalan omasta lähetyksestä.”

”The true foundation of mission is the love of God, which is clearly manifested in the creating and sustaining of all life. God in his love, instead of abandoning the human face to its overwhelming sin and guilt, seeks to make contact with human beings in a fitting and meaningful way. The Father has sent the Son and the Holy Spirit into the world to save human beings. The basic principles of mission can be derived from God's own mission.”

Lähetystyön on kohdattava tällä hetkellä suuria sopeutumisen haasteita. Pohjoisen kirkkojen voimavarat toteuttaa lähetystyötä ovat merkittävällä tavalla kaventuneet viimeisten parinkymmenen vuoden aikana. Samalla etelän kirkot etsivät omaa paikkaansa lähetystyössä. Myös täällä Suomessa löydämme kasvavassa määrin aivan läheltämme ihmisiä, joille evankeliumin sanoma Kristuksesta on tuntematon. Elämme uudenlaista kansainväliseen yhteistyöhön kasvamisen aikaa. Ratkaisuja edessä oleviin haasteisiin toiminnan sopeuttamiseksi vastaamaan muuttunutta tilannetta ei voida etsiä valta-asetelmista, vaan on etsittävä Kristuksen kirkolle luontaista tapaa toimia. Risto Ahonen antaa uuden kirjansa lopussa meille neuvon siitä, mitä se voi olla:

”Kirkon 2000-vuotinen historia ja nykyisin ilmenevä voimakas kasvu etelän kirkossa ovat olleet mahdollisia vain sen vuoksi, että kirkko on Pyhän Hengen vaikutuksesta kyennyt uudistumaan. Pyhä Henki puhdistaa ja uudistaa lakkaamatta kirkkoa ja johtaa sen jäseniä parannukseen. Siinä on kirkon toivo.”

Suomen Lähetysseuran teologisten asiain sihteeri, dosentti Risto Ahonen on nyt jäämässä eläkkeelle pitkän ja kansainvälisestikin merkittävän teologisen uran tehneenä. Tänäpäin julkaistavan kirjan esipuheessa hän kertoo dialogista viisivuotiaan tyttärensä kanssa, joka kirjoituspöydän vieressä katseli häntä lempeillä silmillään. Ukin kysymykseen ”Mitä odotat?” tuli vastaus: ”Odotan ukki sitä, että teet kirjan valmiiksi. Sitten pääsemme pelaamaan futista!” Risto Ahonen pääsee tämän jälkeen pelaamaan futista Johannesburgin maailmanmestaruuskisojen virallisella jalkapallolla.